

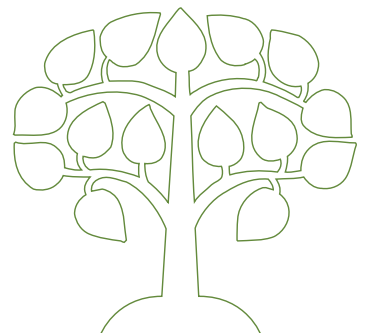

LINDESBERGS
KOMMUN

Planeringsstrategi för översiktsplanen Lindesbergs kommun mandatperioden 2022–2026

Kommunstyrelsen

» **Strategi**
Plan/program
Riktlinje
Regler och instruktioner

Fastställt av: Kommunfullmäktige

Datum: 2024-04-29, KF § 41.

För revidering ansvarar: Kommunstyrelsen.

För eventuell uppföljning och tidplan för denna ansvarar: Samhällsbyggnadsförvaltningen, Stadsbyggnadskontoret.

Dokumentet gäller för: Lindesbergs kommun.

Dokumentet gäller till och med: 24 månader efter ordinarie val, dvs september 2028 som senast.

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning.....	4
2. Bakgrund	4
2.1 Planeringsstrategins syfte regleras i lagen.....	4
2.2 Process och organisation.....	6
2.3 Metod och disposition av dokumentet.....	6
DEL 1. GENOMGÅNG AV AKTUALITETEN	
3. Övergripande förändringar med hänsyn till dokumentens aktualitet.....	7
3.1 Nya lagar och översyn av lagstiftning.....	8
3.2 Nationella och regionala mål, planer och program	9
4. Statliga intressen med Länsstyrelsens underlag	12
4.1 Riksintressen enligt 3 kap. Miljöbalken	12
4.2 Riksintressen enligt 4 kap. Miljöbalken	14
4.3 Miljökvalitetsnormer	14
4.4 Hälsa, säkerhet och risk för olyckor	14
4.5 Mellankommunal samordning	17
4.6 Allmänna intressen	17
5. Länsstyrelsens bedömning av granskningsyttrandets aktualitet	21
6. Genomgång av dokumenten	22
6.1 Översiktsplan för Lindesbergs kommun	22
6.2 Fördjupning av översiktsplanen för Frövi	23
6.3 Områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS-områden)	24
6.4 Bostadsförsörjningsprogram Lindesbergs kommun.....	25
6.5 Sammanfattning av dokumentens bedömda aktualitet.....	25
DEL 2. UPPFÖLJNING AV ANVÄNDBARHET OCH TILLÄMPNING	
7. Uppföljning användbarhet och tillämpning.....	27
DEL 3. UPPFÖLJNING AV INRIKTNING OCH UTVECKLING	
8. Uppföljning inriktning och utveckling	28
DEL 4. SAMMANFATTANDE BEDÖMNING OCH FORTSATT ÖVERSIKTSPLANEARBETE	
9. Sammanfattande bedömning av översiktsplanens aktualitet	31
10. Prioriteringar för fortsatt översiktsplanearbete	31
11. Rutin för framtagande av planeringsstrategi.....	33
12. Bilagor	34

1. Sammanfattning

Varje mandatperiod ska kommunen aktualitetspröva sin kommunomfattande översiktsplan. Aktualitetsprövningen ska enligt lag göras genom att kommunen tar fram en planeringsstrategi som utvärderar översiktsplanens olika delar och eventuella förändringar i planeringsunderlag som kan påverka översiktsplanens aktualitet. I arbetet med att ta fram planeringsstrategin har konstaterats att översiktsplanen i sin helhet betraktas som aktuell, även om det finns delar i översiktsplanen som är helt eller delvis inaktuella.

2. Bakgrund

Översiktsplanen är ett av de viktigaste styrdokumenterna i kommunen och syftar till att visa den långsiktiga viljeinriktningen för hur mark- och vattenanvändningen ska utvecklas och bevaras. Översiktsplanen behandlar exempelvis vilka områden som ska bebyggas och hur de ska bebyggas, vilka områden som behöver särskilt skydd och hur de ska skyddas, vilka miljörisiker det finns och hur dessa ska beaktas. Till översiktsplanen kan fördjupade översiktsplaner tas fram som avser ett avgränsat geografiskt område eller tematiska tillägg som behandlar en specifik fråga till exempel vindkraft eller friluftsliv. Till översiktsplanen kan även olika strategier och inriktningsdokument tas fram exempelvis Dagvattenstrategi eller Grönstrategi.

En aktuell översiktsplan med tillhörande fördjupningar och tematiska tillägg är viktigt för att ge stöd för efterföljande planering och beslut. Planerna måste vara aktuella för att fungera som vägledning vid såväl kommunens egna beslut om bland annat detaljplaner och bygglov, som vid andra myndigheters beslut om exempelvis tillstånd enligt miljöbalken. Det är också viktigt att planerna är aktuella så att företrädare för regional och statlig planering ska kunna väga in kommunens ställningstaganden, till exempel vid planering av ny infrastruktur som vägar, elledningar på stam- eller regionnätet samt vindkraft.

På grund av det som nämns ovan är det därför viktigt att översiktsplanen hålls aktuell och att kommunens politiska majoritet slår fast sin hållning till den viljeinriktning översiktsplanen pekar ut. När översiktsplanen är aktuell fungerar den som stöd för efterföljande planering så som detaljplaneläggning, lovgivning och tillståndsprövning. Om översiktsplanen också samverkar med andra delar av kommunens verksamhet skapas beredskap för att tillmötesgå exempelvis lokalbehov för skolor, vård och omsorg långt innan det faktiska behovet uppstår.

2.1 Planeringsstrategins syfte regleras i lagen

Den 1:a april 2020 ändrades 3 kap i plan- och bygglagen. Syftet med ändringen är att översiktsplaneringen ska bedrivas kontinuerligt, vara framåtsyftande och att översiktsplanen ska hållas aktuell. Planeringsstrategin är det centrala verktyget för denna process. I planeringsstrategin ska kommunfullmäktige ta ställning till det fortsatta arbetet med översiktsplanering så att det framgår vad kommunen behöver fokusera på i den kontinuerliga översiktsplaneringen och tydliggöra om det finns delar av planen som behöver ändras.

Genom planeringsstrategin möjliggörs en regelbunden politisk helhetsbedömning av kommunens långsiktiga planering där det tydliggörs om planen fortfarande ger uttryck för de övergripande politiska målen i kommunen. Kommuninvånare, näringsliv och intresseorganisationer med flera behöver kunna lita på att översiktsplanen uttrycker den aktuella politiska inställningen till bebyggelseutvecklingen i olika delar av kommunen eller om översiktsplanens ställningstaganden kan komma att ändras.

I plan- och bygglag (2010:900) 3 kap. 23§ framgår följande:

"Kommunfullmäktige ska anta en planeringsstrategi senast 24 månader efter ett ordinarie val. I strategin ska fullmäktige

1. ta ställning till dels ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet, dels kommunens fortsatta arbete med översiktsplaneringen, och

2. bedöma i vilken utsträckning planen är aktuell i förhållande till kraven i 3 §, 4 § andra stycket 1 och 2 samt 5 §.

En planeringsstrategi kan ändras fram till nästa ordinarie val.

Kraven i första stycket gäller dock inte om fullmäktige i stället antar en ny översiktsplan inom den tid som anges där. Lag (2020:76)."

I illustrationen nedan framgår hur den lagstiftade processen för hur översiktsplanearbete ska bedrivas.

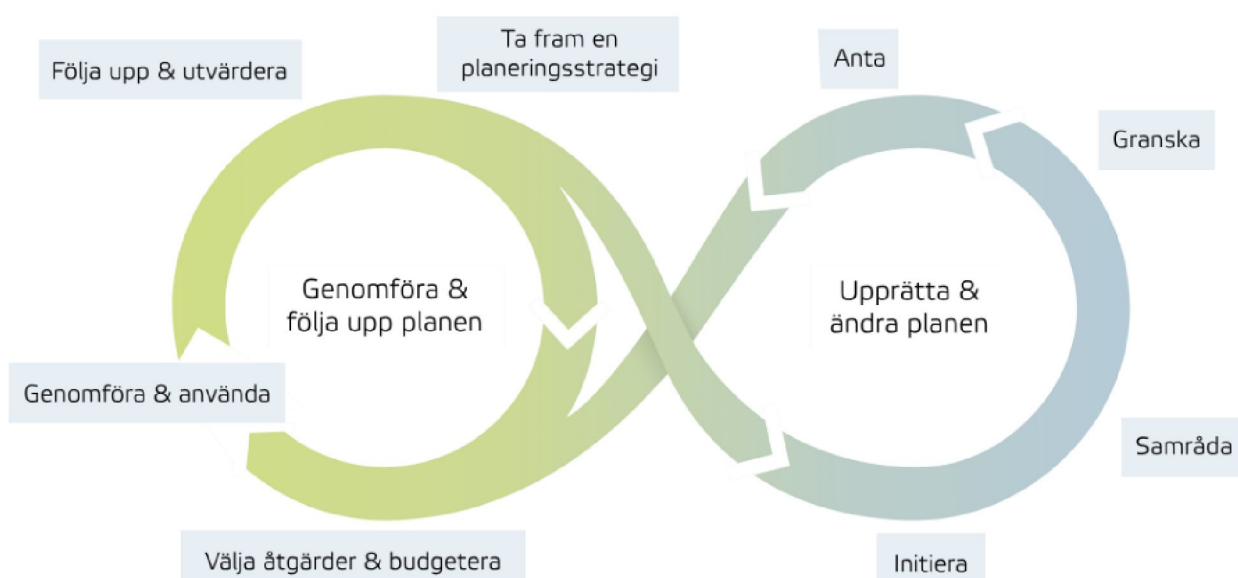

Illustration över den kontinuerliga översiktsplaneprocessen där planeringsstrategin fyller en viktig funktion för beslut om vägval för fortsatt översiktsplanering. Källa: Boverket.

Planeringsstrategin ska enligt lagkrav antas senast 24 månader efter ordinarie val, vilket innebär senast 11 september 2024 för innevarande period. Antar kommunen inte en planeringsstrategi eller en ny översiktsplan inom denna tidsram anses planen vara inaktuell. Konsekvenserna av en inaktuell översiktsplan är långtgående. Översiktsplanen måste vara aktuell för att hela planeringskedjan som är uppbyggd kring Plan- och bygglagen ska fungera effektivt och för att planen ska fungera som vägledning vid beslut om exempelvis detaljplaner. Även bedömning av bygglov och förhandsbesked påverkas, eftersom översiktsplanen ligger till grund för lämplighetsprövningen. Prövningar av tillstånd och ärenden enligt andra lagstiftningar som till exempel miljöbalken försvåras på samma sätt, eftersom översiktsplanen ska uttrycka överenskommelser mellan stat och kommun i gemensamma frågor. För att en prövning av upphävande av, eller dispens från strandskyddet inom utpekad LIS-område ska kunna göras, måste det finnas ställningstaganden i en översiktsplan att luta sig mot.

I samband med framtagandet av planeringsstrategin ska kommunen ta ställning till ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet samt kommunens fortsatta arbete med översiktsplaneringen. Kommunen ska även bedöma i vilken utsträckning översiktsplanen i sin helhet bedöms vara aktuell. Eftersom fördjupningar av översiktsplanen och tematiska tillägg betraktas som delar av översiktsplanen, ingår även den typen av planer i bedömningen. Styrdokument som är av relevans för översiktsplanearbetet behöver också bedömas.

2.2 Process och organisation

Arbetet med framtagande av planeringsstrategin för Lindesberg har genomförts under hösten 2023 och våren 2024. De dokument som har ingått i aktualitetsbedömningen presenteras nedan.

Under hösten 2023 skickades en enkät ut till större delen av tjänstepersonsorganisationen i syfte att följa upp användning och tillämpning av översiktsplanen.

Aktualitetsbedömningen baseras på en genomgång och granskning av dokumenten, utförd av samhällsplanerare på Samhällsbyggnadsförvaltningen.

- Översiktsplan, antagen 2019-04-15.
- Fördjupning av översiktsplanen för Frövi, 2018-04-23.
- Områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS-områden), laga kraft 2019-11-25.
- Bostadsförsörjningsprogram Lindesbergs kommun. 2020-06-09.

Dessa dokument betraktas som en helhet som tillsammans utgör översiktsplanen. I de fall planeringsstrategin hänvisar till "översiktsplanen" är det alltså dessa dokument tillsammans som avses.

2.3 Metod och disposition av dokumentet

Del 1: Genomgång av aktualiteten

Dokumentet har granskats i sin helhet. Övergripande frågeställning har varit om inriktningen/beskrivningen i dokumenten följer aktuell inriktning. Saknas något i texten? Har det tillkommit något beslut/inriktning/strategi efter att dokumenten blivit antaget som påverkar samhällsplaneringen på en övergripande nivå? Är något inaktuellt i texten till exempel underlag och lagstiftning.

Länsstyrelsen ska, enligt 3 kap. 26 § plan- och bygglagen (PBL), i ett underlag till kommunen redovisa sådana statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet. Länsstyrelsens underlag (bilaga 1: *Underlag av betydelse för översiktsplanens aktualitet - Länsövergripande planeringsunderlag Örebro län*, och bilaga 2: *Länsstyrelsens underlag för Lindesbergs kommuns beslut om planeringsstrategi*.) har vägts in i bedömningen av aktualiteten. Resultatet från denna del redovisas under rubrikerna *Övergripande förändringar med hänsyn till dokumentens aktualitet, Statliga intressen med Länsstyrelsens underlag, Länsstyrelsens bedömning av granskningsyttrandets aktualitet samt Genomgång av dokumenten*.

Del 2: Uppföljning av användbarhet och tillämpning

Dokumentens användbarhet har följts upp genom en enkät till nyckelfunktioner i tjänstemannaorganisationen. Syftet med enkäten har varit att få en uppfattning av i vilken mån dokumenten används, vilken vägledning de ger samt om och hur dokumentens vägledning kan stärkas. Denna del redovisas under rubriken *Uppföljning användbarhet och tillämpning*.

Del 3: Uppföljning av inriktning och utveckling

Uppföljningen har varit inriktad mot att utvärdera om förvaltningarna arbetar utifrån de riktlinjer och rekommendationer som finns i dokumenten samt om utvecklingen i kommunen följer den inriktning som anges i dokumenten, främst gällande mark- och vattenanvändningen. Specifikt har en genomgång gjorts av de detaljplaner som tagits fram efter dokumentens färdigställande. Denna del redovisas under rubriken *Uppföljning inriktning och utveckling*.

Del 4: Sammanfattande bedömning och fortsatt översiktsplanearbete

Planeringsstrategins sista del består av en sammanfattande bedömning om dokumentens aktualitet utifrån den genomgång som presenterats i del 1–3, se under rubriken *Sammanfattande bedömning av översiktsplanens aktualitet*. Del 4 innehåller också en framåtblick över det hur fortsatta kontinuerliga översiktsplanearbetet planeras, se rubriken *Fortsatt översiktsplanearbete*.

DEL 1 Genomgång av aktualiteten

3. Övergripande förändringar med hänsyn till dokumentens aktualitet

Enligt 3 kap. 26 § PBL ska Länsstyrelsen i ett underlag till kommunen redovisa sådana statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet. I underlaget ska Länsstyrelsen ange hur dessa intressen förhåller sig till översiktsplanen och om Länsstyrelsens granskningsyttrande i någon del inte längre gäller. Inför kommunens arbete med att ta fram en planeringsstrategi har Länsstyrelsen ställt samman planeringsunderlag (se bilaga 1 och 2) med statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet. I underlaget gör Länsstyrelsen också en bedömning av aktualiteten av översiktsplanens granskningsyttrande. Av den framgår att synpunkter i granskningsyttrandet generellt kvarstår i den mån föreslagen markanvändning inte redan är genomförd eller där antagandehandlingar justerats jämfört med utställningshandlingen. Översiktsplanen bör dock uppdateras enligt ny lagstiftning och statliga och mellankommunala intressen.

Nedan följer en redovisning av lagar, samt nationella och regionala mål som har tillkommit sedan dokumenten som denna granskning omfattar har antagits. Redovisningen tar sin utgång i Länsstyrelsens underlag. Genomgången avslutas med en bedömning av om huruvida respektive ändring påverkar översiktsplanens aktualitet i sin helhet.

3.1 Nya lagar och översyn av lagstiftning

Sedan den kommunövergripande översiktsplanen antogs för Lindesbergs kommun har en rad förändringar skett i relevant lagstiftning som har bäring på planering. Nedan följer en redovisning av förändringar i lagstiftning med relevans för fortsatt arbete med översiktsplanering.

3.1.1 Plan- och bygglagen

Plan- och bygglagen har genomgått ett stort antal förändringar. Till exempel ändrades 3 kapitlet om översiktsplan den 1 april 2020. Många paragrafer har fått nytt innehåll eller formulerats om. Det har bland annat förtydligats att översiktsplanen ska omfatta hela kommunens yta och att grunddragen i användningen av mark och vatten ska framgå av en karta. Det övergripande syftet med ändringarna i kapitlet är dock att översiktsplaneringen ska bedrivas kontinuerligt, framåtsyftande och att översiktsplanen hålls aktuell. Planeringsstrategin är en direkt följd av dessa förändringar. Från och med valet 2022 ska kommunfullmäktige ta fram en planeringsstrategi varje mandatperiod. Strategin ska antas senast 24 månader efter ordinarie val vilket innebär att fullmäktige senast den 11 september 2024 ska ha antagit kommunens första planeringsstrategi. Om inte detta genomförs upphör översiktsplanen att vara aktuell.

Den 1 augusti 2018 ändrades 5 kap i syfte att förbättra beredskapen för klimatförändringar i kommunerna. Detta innebär att det av översiktsplanen ska framgå kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra.

Bedömning: Planeringsstrategin utgör ett centralt verktyg för att bedriva översiktsplaneringen kontinuerligt och framåtsyftande och är ett gott stöd i det pågående arbetet med uppbyggnad av organisation och arbetssätt som syftar till en process där översiktsplanen hålls aktuell. Lagändringen om beredskap för klimatförändringar kan påverka översiktsplanens aktualitet. Kommunen jobbar med ett flertal planeringsunderlag, bland annat uppdaterad kartering av översvämningsrisk, som kommer utgöra stöd i bedömningen av risker för skador på den byggda miljön, samt vilka åtgärder som bör sättas in och vidtas genom planering.

3.1.2 Miljöbalken

Den 1 januari 2019 ändrades 5 kapitlet, 4§ i miljöbalken. Ändringen syftar till att stärka skyddet för vattenmiljön. Därför togs till exempel rimlighetsavvägningen bort kopplat till miljö kvalitetsnormer för vatten.

1 januari 2018 infördes ett nytt sjätte kapitel i miljöbalken. Detta föranledde också förändringar i PBL. Det nya kapitlet heter Miljöbedömningar och syftar till att förtydliga lagstiftningen och ge den en mer lättillgänglig struktur som följer stegen i miljöbedömningsprocessen.

Bedömning: Den samlade bedömningen är att den miljökonsekvensbeskrivning som gjordes i de gällande planerna uppfyller miljöbalkens syfte även enligt nuvarande 6 kap miljöbalken, även

om lagrumshänvisningar och begrepp är inaktuella. Vid en eventuell aktualisering av översiktsplanen kan miljöbedömningen med fördel breddas till en bredare hållbarhetsbedömning.

3.1.3 Barnkonventionen

FN:s Barnkonvention blev den 1 januari 2020 svensk lag. En av barnkonventionens grundprinciper är att i alla åtgärder som rör barn i första hand ska beakta vad som bedöms vara barnets bästa (artikel 3). En annan grundprincip är att barn har rätt att uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som rör dem (artikel 12).

Bedömning: Påverkar inte Översiktsplanens aktualitet. I det fortsatta kontinuerliga översiktsplanarbetet behöver barnperspektivet beaktas än mer och tydligare integreras i framtagandet av nya planeringsunderlag och strategiska dokument.

3.1.4 Lag om kommuners bostadsförsörjningsansvar

Den 1 oktober 2022 ändrades lagen om kommuners bostadsförsörjningsansvar. Syftet med lagändringen är att förbättra förutsättningarna såväl för regeringens uppföljning av riksdagens mål för bostadsmarknaden som för kommunernas planering av bostadsförsörjningen. Ändringen innebär att kraven på analysen som ska ligga till grund för uppgifterna i riktlinjerna får en tydligare inriktning mot bostadsbristen i kommunen.

Bedömning: Kan påverka översiktsplanens aktualitet. Kommunens gällande riktlinjer håller på att uppdateras i enlighet med ny lagstiftning. Riktlinjernas innehåll blir ett viktigt underlag för det kontinuerliga översiktsplanarbetet och vid framtagande av nya strategiska planer.

3.2 Nationella och regionala mål, planer och program

Av översiktsplanen ska det framgå hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen. Vilka mål som är relevanta att beakta måste bedömas med utgångspunkt i visionen och de utmaningar och mål som kommunen formulerat lokalt.

Både på nationell och internationell nivå finns övergripande mål och strategier för ett hållbart samhällsbyggande. Nedan listas de mål, planer och program som bedöms vara relevanta att belysa för Lindesbergs översiktsplans aktualitet. Utöver dem har Örebro län tagit fram en strategi för jämställdhet 2021–2024, Regional brottsförebyggande och trygghetsfrämjande strategi Örebro län 2020–2025, Örebro läns energi- och klimatprogram 2021–2025 samt en strategi för Vindkraft i Örebro län.

3.2.1 Agenda 2030

Agenda 2030 antogs 2015 av FN:s medlemsländer och började gälla 1 januari 2016, som en fortsättning och påbyggnad av de ej uppnådda milleniemålen. Agenda 2030 ämnar till att balansera en ekonomisk, ekologisk och social hållbar utveckling med 17 globala mål inom flera olika områden till år 2030. I regeringens proposition 2019/12:188 framgår Sveriges inriktning för arbetet med att genomföra Agenda 2030.

Bedömning: Påverkar inte översiktsplanens aktualitet. Översiktsplanens koppling till Agenda 2030 bedöms i stora drag tillgodosedd, men kan stärkas. Den 1 december 2022 undertecknade alla kommuner i länet en regional avsiktsförklaring för Agenda 2030, med mål om att ta

gemensamma kliv framåt för hållbarhetsarbetet. I avsiktsförklaringen anger Lindesbergs kommun bland annat en ambition om att implementera Agenda 2030 i styrmodellen med övergripande och horisontella mål samt få in hållbarhetsarbetet i budgetprocessen. I det fortsatta arbetet med kontinuerlig översiktsplanering behöver Agenda 2030 tas om hand och beaktas i planeringsunderlag och nya planer och strategier.

3.2.2 Sveriges miljö- och klimatmål

Sveriges miljö- och klimatmål har utvecklats med nya preciseringar och etappmålen har även de genomgått en del förändringar vad gäller klimat (2017), hållbar stadsutveckling och luftföroreningar (2018) samt dagvatten (2021). Översiktsplanen är ett verktyg för att forma kommunens långsiktiga utveckling på ett hållbart sätt. Översiktsplanen är därför även ett viktigt styrmedel för att bidra till de nationella miljömålen.

Bedömning: Påverkar inte översiktsplanens aktualitet. Dock kan ställningstaganden i ÖP och tillhörande styrdokument tydliggöras på flera områden för att bättre leva upp till ändringar i miljö- och klimatmål.

3.2.3 Folkhälsa

Riksdagen beslutade i juni 2018 om ett omformulerat övergripande folkhälsomål och en reviderad målstruktur för folkhälsopolitiken. Syftet med förändringen var att skapa en mer långsiktig och förebyggande struktur för en mer jämlik hälsa för hela befolkningen och som underlättar folkhälsoarbetet på samtliga samhällsnivåer. En regional folkhälsostrategi har arbetats fram av Region Örebro län.

Bedömning: Påverkar inte översiktsplanens aktualitet. Dock kan ställningstaganden i ÖP och tillhörande styrdokument tydliggöras på flera områden för att bättre leva upp till folkhälsomålen.

3.2.4 Vindkraft

Naturvårdsverket och Energimyndigheten har arbetat fram en nationell strategi för hållbar vindkraftsutbyggnad som färdigställdes i januari 2021. Som en del i genomförandet av strategin har Länsstyrelserna fått i uppdrag att genomföra regionala analyser, där det nationella planeringsunderlaget kvalitetssäkras och vidareutvecklas utifrån regionala förhållanden. Det regionala planeringsunderlaget kan utgöra stöd i kommunernas översiktsplanering. Det finns i nuläget ingen beslutad tidplan för de regionala analyserna.

Bedömning: Påverkar inte översiktsplanens aktualitet. I Lindesberg pågår ett arbete med ett tematiskt tillägg till översiktsplanen för vindkraft.

3.2.5 Regional utvecklingsstrategi 2022 –2030

Sedan översiktsplanen och övriga dokument som omfattas av denna planeringsstrategi togs fram, har den regionala utvecklingsstrategin för Örebro län genomgått en uppdatering. Visionen och de tre övergripande målen kvarstår från den föregående regionala utvecklingsstrategin från 2018. Några av effektmålen har dock justerats och skärpts, men bedömningen är att ändringarna inte påverkar översiktsplanens aktualitet nämnvärt.

Bedömning: Påverkar inte översiktsplanens aktualitet.

3.2.6 Regional handlingsplan för klimatanpassning i Örebro län

Den regionala handlingsplanen för klimatanpassning togs fram utifrån ett uppdrag i 2013 års regleringsbrev till Länsstyrelserna och redovisades till miljödepartementet 2014. Planen skickades därefter på en remissrunda till länets kommuner och publicerades i reviderad form under 2016. Planens syfte är att vara ett vägledande dokument främst för kommunernas arbete med klimatanpassning. Utgångspunkten är en bedömning av sårbarhet och behov av klimatanpassning i länet och planen innehåller även mål och åtgärder för arbetet.

Bedömning: Den regionala handlingsplanen för klimatanpassning togs fram innan översiktsplanen och tillhörande dokument arbetades fram och bedöms därför inte påverka Översiktsplanens aktualitet. Det finns dock ett behov av att utveckla kommunens arbete och beredskap kopplat till klimatanpassning, inte minst utifrån ändringen av PBL 2018 om förbättrad beredskap för klimatändringar.

De klimatrelaterade problem som Lindesberg har är främst kopplade till översvämningsrisk från höga flöden från Arbogaån i Lindesberg och Frövi. Översvämningsrisk från skyfall finns lokalt på några ställen i kommunen. Det finns även några värmeöar i Lindesberg och Frövi. För att förebygga och åtgärda dessa klimatrelaterade risker och problem pågår planering och kartläggning, bland annat inom ramen för FÖP Lindesberg. Vissa åtgärder planeras, till exempel ombyggnation för Kristinavägen i syfte minska risken för översvämning genom att förbättra kapaciteten att avvattna närområdet. Det är viktigt att pågående arbete med klimatanpassning tas om hand och ytterligare utvecklas när det är dags att ta fram en ny ÖP.

3.2.7 Länsplan för regional transportinfrastruktur

År 2022 fastställdes Länsplan för regional transportinfrastruktur i Örebro län 2022–2033. Några sträckor och funktioner som berör Lindesberg som identifieras i planen är Järnvägsstråket Godsstråket genom Bergslagen på sträckan Hallsberg–Gävle där kapacitetsbrister på järnvägen identifieras. Även riksväg 68 identifieras som en sträcka som behöver stärkas med trafiksäkerhetsåtgärder, tex gång- och cykelväg. Även utmed väg 249, genom Vedevåg och Fellingsbro finns trafiksäkerhetsbrister på grund av flera korsningspunkter med järnväg samt avsaknad av gång- och cykelväg på delar av sträckan.

Bedömning: Påverkar inte översiktsplanens aktualitet.

3.2.8 Regional cykelplan

År 2022 fastställdes Region Örebro län sin andra regionala cykelstrategi med syfte att lägga fast en strategi och prioriteringsgrund för utbyggnad av cykelinfrastruktur, med mål om att öka andelen cykling i Örebro län. Den regionala cykelplanen ska vara vägledande och utgöra underlag för den regionala infrastrukturplaneringen och den ligger till grund för prioriteringar av medel i länsplan för regional transportinfrastruktur för Örebro län. I en lista över cykelvägar som prioriteras för utredning utifrån identifierade brister och behov nämns sträckan Lindesberg – Vedevåg, etapp två, utmed väg 24, sträckan utmed länsväg 831, 840 och 842, Frövi tätort, samt sträckan utmed länsväg 249, Lindesberg – E20.

Bedömning: Påverkar inte översiktsplanens aktualitet.

3.2.9 Regional handlingsplan för grön infrastruktur

Handlingsplan för Grön infrastruktur i Örebro län publicerades 2019. I planen redovisas samlad och delvis ny kunskap om olika naturmiljöer i länet och hur naturvärden kopplade till

miljöerna är fördelade i landskapet. Handlingsplanen redovisar även Länsstyrelsens sammanfattande bedömning av behoven och förutsättningarna för ökad grön infrastruktur i länet. Förslag till åtgärder presenteras utifrån fem prioriterade insatsområden: Levande sjöar och vattendrag, Myllrande våtmarker, Ett rikt odlingslandskap, Levande skogar, God bebyggd miljö – Tätortsnära natur.

Bedömning: Påverkar inte översiktsplanens aktualitet. Underlaget är dock viktigt att ta om hand i det kontinuerliga översiktsplanarbetet och i samband med framtagande av planer kopplat till grön infrastruktur.

3.2.10 Ny statusklassning av recipienter och nytt åtgärdsprogram

Den statusklassificering som presenteras för berörda recipienter i översiktsplan och dagvattenstrategi har uppdaterats sedan dokumentens tillkomst. Vissa av recipienterna har nu en annan statusklassning. Relevant data finns tillgänglig via databasen VISS. Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram ger information om vilka åtgärder som myndigheter och kommuner behöver bidra till att genomföra för att uppnå miljö kvalitetsnormerna för vatten. Det senaste åtgärdsprogrammet omfattar perioden 2022–2027.

Bedömning: Påverkar inte översiktsplanens aktualitet. Underlaget är dock viktigt att ta om hand i det kontinuerliga översiktsplanarbetet och i samband med framtagande av planer kopplat till vatten.

4. Statliga intressen med Länsstyrelsens underlag

Länsstyrelsen har tagit fram ett planeringsunderlag för Lindesbergs kommun som ligger till grund för planeringsstrategin (bilaga 1 och 2). Följande avsnitt beskriver delen i underlaget som avser de statliga anspråken och riksintressena.

En stor majoritet av de riksintresseområden som finns i kommunen och som berörs av översiktsplanens dokument är aktuella då de har pekats ut innan gällande översiktsplanedokument antogs. Dock finns det riksintressen som har ändrats efter översiktsplanernas antagandedatum. Nedan presenteras de ändringar som är relevanta för Lindesbergs kommun.

Utöver redan genomförda ändringar är det möjligt att ytterligare ändringar kan ske inom snar framtid, vilket behöver övervakas i fortsatt kontinuerligt översiktsplanarbete. Regeringen gav i januari 2020 Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Statens energimyndighet, Tillväxtverket och Trafikverket i uppdrag att göra en översyn av sina respektive anspråk på områden av riksintressen. De riksintressen som omfattas av översynen är mark- och vattenområden för: Naturvård (Naturvårdsverket), Friluftsliv (Naturvårdsverket), Kulturmiljövård (Riksantikvarieämbetet), Anläggningar för industriell produktion (Tillväxtverket). Anläggningar för energiproduktion och energidistribution (Energimyndigheten) och Anläggningar för kommunikationer (Trafikverket).

4.1 Riksintressen enligt 3 kap. Miljöbalken

I Lindesbergs kommun finns följande utpekade områden av riksintresse enligt 3 kap. Miljöbalken:

4.1.1 Naturvård

De områden i Lindesberg som omfattas av riksintresse för naturvård är Bråtmossen, Finnåkerssjön och Österhammarssjön, Grönbo, Järleån, Lejaskogen, Morskogasjön,

Riddarhyttfältet, Stormossen och Spelmossen. Inga förändringar av riksintresset för naturvård har skett sedan översiktsplanen antogs.

Bedömning: Påverkar inte översiktsplanens aktualitet

4.1.2 Kulturmiljövård

De områden i Lindesberg som omfattas av riksintresse för kulturmiljövård är Bondebyn-Järle-Yxe, Fellingsbro, Hinseberg, Lindesberg, Röda jorden och Siggebohyttan. Inga förändringar av riksintresseanspråken för kulturmiljö har skett sedan översiktsplanen antogs 2019. Länsstyrelsen har dock tagit fram ett underlag för fastställande av gräns för riksintresseanspråket Röda jorden.

Bedömning: Påverkar inte översiktsplanens aktualitet, men gränsen för riksintresseanspråket för Röda jorden behöver bevakas och följas i det kontinuerliga översiktsplanarbetet.

4.1.3 Friluftslivet

De områden i Lindesberg som omfattas av riksintresse för friluftslivet är Malingsbo-Kloten och Kindlaområdet. Inga förändringar av riksintresseanspråken för friluftslivet har skett sedan översiktsplan antogs.

Bedömning: Påverkar inte översiktsplanens aktualitet.

4.1.4 Energiproduktion och energidistribution

De områden i Lindesberg som omfattas av riksintresse för Energiproduktion och energidistribution berör vindbruk, där Energimyndigheten har pekat ut ett riksintresseområde. Inga förändringar av riksintresseanspråken för vindbruk har skett sedan översiktsplan antogs, men en nationell strategi för hållbar vindkraftsutbyggnad togs fram 2021 av Naturvårdsverket och Energimyndigheten. Som en del av strategins genomförande har länsstyrelserna fått i uppdrag att genomföra regionala analyser, där det nationella planeringsunderlaget kvalitetssäkras och vidareutvecklas utifrån regionala förhållanden. Det regionala planeringsunderlaget kan utgöra stöd för bland annat kommunernas översiktsplanering. Tidplanen för de regionala analyserna är i nuläget inte beslutat.

Bedömning: Påverkar inte översiktsplanens aktualitet i nuläget. I Lindesberg pågår ett arbete med framtagande av tematiskt tillägg till översiktsplanen för vindbruk. Det är önskvärt att det regionala planeringsunderlaget med analyser kan inarbetas i vindbruksplanen. Utvecklingen behöver bevakas i det kontinuerliga översiktsplanarbetet.

4.1.5 Kommunikationer

De sträckor i Lindesberg som omfattas av riksintresse för kommunikationer är: Bergslagsbanan, Godsstråket genom Bergslagen, Mälarbanan, väg 50 och Örebro flygplats. Trafikverkets senaste uppdatering av riksintresseanspråk för kommunikation gjordes i november 2023. Uppdateringen överensstämmer med översiktsplanen.

Bedömning: Påverkar inte översiktsplanens aktualitet, men behöver bevakas i det kontinuerliga översiktsplanarbetet. På sikt behöver en kommunövergripande trafikplan tas fram. Inom ramen för det arbetet är det viktigt att uppdateringar av riksintresset tas om hand.

4.1.6 Totalförsvaret

Totalförsvarets riksintresseområden redovisas ej öppet. Nyligen har ändringar skett inom länet i riksintressen för totalförsvarets militära delar samt inom totalförsvarets civila delar. Ändringarna berör dock inte Lindesbergs kommun.

När det gäller riksintresse för totalförsvaret betraktas hela landet som påverkansområde för höga objekt och samtliga ärenden som rör höga objekt, högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse alternativt högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse, ska remitteras till Försvarsmakten. Samtliga översiktsplaner, även fördjupningar och tillägg, ska remitteras till Försvarsmakten. Totalförsvarets riksintressen har alltid företräde.

Bedömning: Påverkar inte översiktsplanens aktualitet.

4.1.7 Värdefulla ämnen eller material

De områden i Lindesberg som omfattas av riksintresse för värdefulla ämnen och mineral är Forshammar, Larsbo, Lovisa och Smedsjön-Dykartorp. Inga förändringar av riksintresseanspråket för värdefulla ämnen eller material har skett sedan översiktsplan antogs.

Bedömning: Påverkar inte översiktsplanens aktualitet.

4.2 Riksintressen enligt 4 kap. Miljöbalken

4.2.1 Natura 2000

De områden i Lindesberg som omfattas av natura 2000 är Finnåkerssjön - Österhammarsjön, Getapulien, Grönbo, Hegledomen, Kindla, Känäs, Lejakärret, Liaskogen, Långa tjärnarna, Munkhyttan, Notkojudden, Råsvalens naturreservat, Spångabäcken och Spångabäcken - norra. Inga förändringar av Natura 2000-områden har skett sedan översiktsplanen antogs.

Bedömning: Påverkar inte översiktsplanens aktualitet.

4.3 Miljökvalitetsnormer

Av de miljökvalitetsnormer (MKN) som finns är det endast MKN för vatten som påverkar kommunen i någon större utsträckning. Den 1 januari 2019 infördes ändringar i miljöbalken som har betydelse för miljökvalitetsnormer för vatten bland annat tillkom 5 kapitlet 4 § om förbud mot otillåten försämring eller äventyrande av MKN. Dessutom har ett nytt åtgärdsprogram antagits fram för perioden 2022–2027.

Bedömning: Påverkar inte översiktsplanens aktualitet. Underlaget är dock viktigt att ta om hand i det kontinuerliga översiktsplanarbetet och i samband med framtagande av planer kopplat till vatten.

4.4 Hälsa, säkerhet och risk för olyckor

Enligt 2 kap. 5 § PBL ska bebyggelse lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till, bland annat, människors hälsa och säkerhet och risken för olyckor, översvämning och erosion. I 3 kapitlet 5 PBL anges sedan augusti 2018 att kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön till följd av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade ska framgå av översiktsplanen, samt hur sådana risker kan minska eller

upphöra. Detta gäller för hela den bebyggda miljön, inte enbart nya planer, där åtgärder för att minska riskerna som listas nedan ska granskas.

Boverket har tagit fram en sammanfattande vägledning om tillämpning av plan- och bygglagen med hänsyn till människors hälsa, säkerhet, och risken för olyckor, översvämning och erosion.

Bedömning: Påverkar eventuellt översiktsplanens aktualitet. Sedan Lindesbergs översiktsplan antogs år 2019 har nya underlag tillkommit som behöver ligga till grund för kommunala analyser och eventuella kompletterande planeringsunderlag. Arbetet behöver bevakas inom det kontinuerliga översiktsplanarbetet.

4.4.1 Regional risk- och sårbarhetsanalys

Den regionala risk- och sårbarhetsanalysen som togs fram 2019 ger en bild av vilka risker och hot som kan inträffa i Örebro län och vilken förmåga vi har att motstå och hantera kriser och samhällsstörningar. Analysen är ett viktigt planeringsunderlag som inkluderar hot och risker som kan få allvarliga konsekvenser och som handlar om naturhot, andra olyckor, kritisk infrastruktur och försörjningssystem, informationssäkerhet, antagonistiska hot och social oro samt sjukdomar. Lindesberg har en aktuell risk- och sårbarhetsanalys (RSA) från 2023 som gäller till och med 2026.

Bedömning: Påverkar översiktsplanens aktualitet i viss mån. Det finns risker kopplat till bland annat klimatanpassning, samt risker rörande transporter av farligt gods, anläggningar som hanterar farliga ämnen samt risker för påverkan på tekniska försörjningssystem som nämns i kommunens RSA som har tydlig koppling till samhällsplanering. Förändringar som skett inom lagstiftningen rörande risk- och sårbarhetsområdet behöver bevakas och tas om hand inom det kontinuerliga översiktsplanarbetet. I framtiden, i samband med att en ny översiktsplan tas fram, behöver dessa perspektiv stärkas inom översiktsplanen.

4.4.2 Översvämning

Boverket har tagit fram en sammanfattande vägledning om tillämpning av plan- och bygglagen med hänsyn till människors hälsa, säkerhet, och risken för olyckor, översvämning och erosion. Vägledningen anger andra säkerhetsnivåer för bebyggelse än de som finns i översiktsplanens ställningstaganden. Ställningstagandena är därmed inte längre aktuella och skulle behöva uppdateras för att stämma bättre överens med Boverkets och Länsstyrelsens utgångspunkter för tillsyn av kommunens samhällsplanering. I Länsstyrelsens KlimatGIS finns nya eller uppdaterade översvämningsskarteringar för Arbogaån som berör Lindesbergs kommun.

Bedömning: Påverkar översiktsplanens aktualitet. När det är dags att ta fram en ny översiktsplan behöver kartunderlag och ställningstaganden kopplat till översvämning uppdateras. I samband framtagandet av en fördjupning av översiktsplanen för Lindesberg tätort kommer översvämningsspår uppdateras för tätorten med utgångspunkt i MSBs översvämningsskartering, Boverkets uppdaterade vägledning och Länsstyrelsens kartunderlag.

4.4.3 Buller

I april 2020 publicerade Boverket en reviderad vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller vid planläggning och bygglovsprövning av bostadsbyggnader. Vägledningen ansluter till de nya allmänna råden om industri- och annat verksamhetsbuller

som utgavs 2020. I gällande översiktsplan för Lindesbergs kommun saknas resonemang om industribuller och gällande riktvärden.

Bedömning: Påverkar inte översiktsplanens aktualitet eftersom vägledning för buller gäller oavsett om de behandlas i översiktsplanen eller ej. Dock bör resonemang om industribuller och gällande riktvärden tas om hand i framtida arbete med en ny översiktsplan.

4.4.4 Förorenade områden

Översiktsplanen hänvisar till Länsstyrelsen i Östergötlands rapport *Förorenade områden i den fysiska planeringen – en vägledning*. Rapporten ska tillämpas vid planläggning, lovgivning och tillståndsprövning.

Kommunen tar stöd i databasen EBH-stödet och Länsstyrelsens kartskikt "LST potentiellt förorenade områden" vid bedömningen av risken för föroreningar inom ett område, samt en tidig förståelse för vad som krävs för typ av utredning.

Bedömning: Påverkar inte översiktsplanens aktualitet

4.4.5 Beredskap – samhällsviktig verksamhet samt totalförsvarets intressen i samhällsplaneringen

I oktober 2020 tog MSB tillsammans med andra aktörer fram en förenklad och tydligare definition av samhällsviktig verksamhet. MSB har även tagit fram en vägledning för identifiering av samhällsviktig verksamhet för bland annat kommuner (2019). Identifiering av samhällsviktig verksamhet kan användas som underlag för arbete med säkerhetsfrågor avseende fysisk planering.

MSB har under 2021 även tagit fram en vägledning för att beakta totalförsvarets intressen i samhällsplaneringen. Vägledningen beskriver bland annat hur totalförsvarets behov kan kopplas till den fysiska planeringen samt vilka olika typer av intressen som kan vara viktiga att beakta ur totalförvarssynpunkt.

Bedömning: Påverkar eventuellt översiktsplanens aktualitet. Gällande översiktsplan saknar resonemang om samhällsviktig verksamhet och totalförsvarets intressen i samhällsplaneringen. Området behöver bevakas inom det kontinuerliga översiktsplanarbetet och i samband med att kommunen på sikt tar fram en ny översiktsplan blir det aktuellt att komplettera med denna information.

4.4.6 Dricksvattenförsörjning

Efter regeringens SOU 2016:32, En trygg dricksvattenförsörjning, har regeringen satsat på att höja skyddet för dricksvatten bland annat genom att ge länsstyrelserna utökade medel för att fastställa nya vattenskyddsområden samt revidera vattenskyddsområden. En förutsättning för länsstyrelsernas arbete med fastställande är att kommunerna arbetar med att ta fram underlag för både nya vattenskyddsområden och för sådana som är i behov av revidering.

Länsstyrelsen i Örebro län tog 2022 fram en regional plan för länets vattenförsörjning. Planen visar en gemensam riktning för länets aktörer och fungerar som underlag för kommunal och regional planering med målet att skapa förutsättningar för dricksvatten av god kvalitet även i framtiden. I den regionala vattenförsörjningsplanen listas ett antal åtgärder som kommunen har ansvar för, bland annat: presentera långsiktigt prioriterade

dricksvattenförekomster, utreda översvänningsproblematik och arbeta med fördörjningsytor i landskapet. Dessa kan med fördel redovisas i översiktsplanen menar länsstyrelsen. Dricksvattenkapaciteten ska också utredas och redovisas i översiktsplan och/eller detaljplan. Senast 2027 ska redovisning ske till Länsstyrelsen.

En åtgärd för att trygga tillgången till reservvatten som nämns i Lindesbergs översiktsplan är den vattenledning mellan Lindesberg och Nora som nyligen byggts ut.

Bedömning: Påverkar eventuellt översiktsplanens aktualitet. När det är dags att ta fram en ny översiktsplan behöver dessa underlag tas om hand. I det kontinuerliga arbetet med vatten och avlopp hanteras kommunens dricksvattenförsörjning.

4.5 Mellankommunal samordning

Enligt 2 kap. 3 § PBL ska hänsyn tas till mellankommunala och regionala förhållanden vid planläggning. Det innebär att kommunen inte bara ska ta hänsyn till förhållandena i angränsande kommuner utan också till behovet av samverkan och samarbete i ett bredare regionalt perspektiv. Det är kommunens ansvar att bedöma vilka intressen som berörs i översiktsplaneringen samt detaljplaneringen och göra en avvägning.

Bedömning: Påverkar inte översiktsplanens aktualitet, men mellankommunala frågor behöver följas inom det kontinuerliga översiktsplanearbetet. Mellankommunal samordning berör ett stort antal frågor till exempel, naturvård, miljö och hälsa, riksintressen, vatten, infrastruktur, kulturmiljö, teknisk försörjning mm. En del av ämnesområdena regleras av lagstiftning, medan andra frågor kräver överenskommelser. Mycket av de mellankommunala frågorna hanteras löpande inom tematiska nätverk och forum. I vissa fall är Region Örebro län eller Länsstyrelsen sammankallande. Lindesberg samverkar i flera frågor med Nora, Hällefors och Ljusnarsberg, till exempel genom gemensam Samhällsbyggnadsförvaltning.

4.6 Allmänna intressen

Kommunen ska i sin översiktsplan redovisa för och precisera hur kommunen i sin planering tar hänsyn till de allmänna intressena. Nedan redogörs för de allmänna intressen som Länsstyrelsen tar upp i planeringsunderlaget för bedömning av översiktsplanens aktualitet: Skogsbruk, Jordbruksmark, Klimatpåverkan, Naturvärden, Kulturmiljövärden, Bostadsförsörjning, Social hållbarhet, Infrastruktur och kollektivtrafik.

4.6.1 Skogsbruk

Skogsbruk är av nationell betydelse. Skogsmark som har betydelse för skogsnäringen skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra ett rationellt skogsbruk. År 2018 beslutades om ett nationellt skogsprogram. År 2021 antogs ett skogsprogram för Örebro län. Fortsatt arbete sker med att ta fram en tillhörande handlingsplan.

Bedömning: Påverkar eventuellt översiktsplanens aktualitet. Ställningstagandena om skogsbruk är mycket vaga i översiktsplanen. Skogsprogrammet för Örebro län med tillhörande handlingsplan bör tas om hand i ett framtida arbete med framtagande av ny översiktsplan.

4.6.2 Jordbruksmark

Jordbruk är av nationell betydelse. Brukningsvärd jordbruksmark får, enligt 3 kap. 4 § MB, endast tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar om det behövs för att tillgodose

väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Vikten av att bevara jordbruksmark har aktualiserats alltmer sedan Lindesbergs kommuns översiktsplan antogs. Bland annat gör nya kunskaper om klimatförändringarnas effekter att frågan behöver ses i ett vidare perspektiv, som exempelvis utifrån Sveriges långsiktiga livsmedelsförsörjning. Jordbruksmarkens betydelse har bäring på den svenska livsmedelsstrategin som antogs 2017, vars övergripande mål är en konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala produktionen av livsmedel ökar, samtidigt som vi når relevanta miljömål. Länsstyrelsen i Örebro län och Region Örebro län tagit fram en regional handlingsplan för livsmedelskedjan i Örebro län.

Jordbruksmarkens betydelse för länet och riket nämns i flera regionala måldokument, bland annat finns ett mål i den reviderade regionala utvecklingsstrategin (2022) om att öka produktionen inom areella näringar, vilket ska säkerställas genom att den totala arealen jordbruksmark i Örebro län ska bevaras.

Bedömning: Påverkar eventuellt översiktsplanens aktualitet. I gällande översiktsplan finns ställningstaganden som på det hela taget överensstämmer med bestämmelsen i enligt 3 kap. 4 § MB. Dock kan betydelsen av jordbruksmarken behöva stärkas ytterligare i samband med att en ny översiktsplan tas fram i framtiden. Framför allt är det avvägningar mellan jordbruksmark och byggnation av enskilda bostäder samt tätorternas utvecklingsmöjligheter som behöver tydliggöras.

4.6.3 Klimatpåverkan

Sedan 1 augusti 2018 ska kommunens översiktsplan innehålla kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som är klimatrelaterade och hur sådana risker kan minska eller upphöra (PBL kap 3 § 5). Boverket har 2020 tagit fram en vägledning (PBL Kunskapsbanken) som syftar till att ge kommunerna stöd i arbetet.

Klimatanpassning

Länsstyrelserna har gemensamt tagit fram en praktisk vägledning för hur kommuner kan arbeta med klimatanpassning i den fysiska planeringen före, under och efter planarbetet. Klimatanpassningsportalen är ett annat stöd för anpassning av samhället till klimatförändringarna. Länsstyrelsen har tagit fram en handlingsplan för klimatanpassning i Örebro län, där stort fokus ligger på kommunernas roll i klimatanpassningsarbetet. Ett annat stöd är karttjänsten KlimatGIS som redovisar klimatrelaterade planeringsunderlag för Örebro län.

Bedömning: Påverkar översiktsplanens aktualitet. I nuvarande översiktsplan finns några ställningstaganden kopplat till klimatförändringar och klimatanpassningar. Med hänsyn till lagförändringen om klimatrelaterade risker och till nya och uppdaterad kunskapsunderlag och vägledningar inom området behöver kommunen fortsätta arbeta med klimatanpassning inom ramen för översiktsplaneringen.

De klimatrelaterade problem som Lindesberg har är främst kopplade till översvämningsrisk från höga flöden från Arbogaån i Lindesberg och Frövi. Översvämningsrisk från skyfall finns lokalt på några ställen i kommunen. Det finns även några värmeöar i Lindesberg och Frövi. För att förebygga och åtgärda dessa klimatrelaterade risker och problem pågår planering och kartläggning, bland annat inom ramen för FÖP Lindesberg. Vissa åtgärder planeras, t.ex.

ombyggnation för Kristinavägen i syfte minska risken för översvämning genom att förbättra kapaciteten att avvattna närområdet. Det är viktigt att pågående arbete med klimatanpassning tas om hand och ytterligare utvecklas när det är dags att ta fram en ny översiktsplan.

4.6.4 Naturvärden

Enligt både PBL och MB ska planläggning ske med hänsyn till naturvärden. Översiktsplanen ska ge vägledning och underlätta för kommande planläggning och beslut. I Lindesbergs kommun finns 36 naturreservat, varav fyra kommunala. Sedan översiktsplanen antogs så har följande naturreservat reviderats eller tillkommit:

Naturvärde	Namn	Beslutsdatum
Naturreservat	Bastviken	2019-11-18
Naturreservat	Dragtjärn	2018-11-19, utvidgat 2022-04-20
Naturreservat	Forsåns mader	2020-11-16
Naturreservat	Lejaskogen	2021-05-20
Naturreservat	Grönbo	2022-09-12
Naturreservat	Liaskogen	Utvidgat 2022-11-28
Naturreservat	Rasbackstjärn	2022-11-28

Bedömning: Påverkar inte översiktsplanens aktualitet då ställningstaganden för markanvändningen för de aktuella områdena överensstämmer med naturreservat. Det är ett ständigt pågående arbete med nya naturområden och pågående reservatsbildningar vilket innebär behov av kontinuerlig bevakning. När det är dags att ta fram en ny översiktsplan behöver aktuella kartskikt och ställningstaganden över naturreservat uppdateras.

4.6.5 Kulturmiljövärden

Enligt både PBL och MB ska planläggning ske med hänsyn till kulturmiljö. Det är viktigt att översiktsplanen ger vägledning och underlättar för kommande planläggning och beslut. Det är därför angeläget att kulturmiljöer och värden redovisas och beaktas i översiktsplaneringen då de påverkar lämplighet och genomförbarhet vid planering av olika typer av markförändringar. Dessa kulturmiljöer omfattar bland annat kulturreservat, fornlämningar, byggnadsminnen och kyrkliga kulturmiljöer.

Inom Lindesbergs kommun finns många miljöer med höga kulturmiljövärden som både utgör livsmiljöer för kommunens invånare och är attraktiva besöksmål. I översiktsplanen anges tydliga ställningstaganden beträffande tillgodoseende och skydd av kulturmiljövårdens riksintressen samt övriga kulturmiljövärden i kommunen.

Länsstyrelsen har tillsammans med Trafikverket och olika lokala aktörer samverkat kring Kulturvägar. I Lindesbergs kommun är vägen mellan Stripa och Stjernfors samt vägsträckningarna Ramstigen och Kungsvägen utpekade kulturvägar inom kommunen. Inventering av kulturvärden längs vattendrag finns nu tillgängliga genom Länsstyrelsens webbGIS.

I Lindesbergs kommun finns 6 byggnadsminnen (Gamla Sundsbron, Lindesbergs tingshus, Löa hytta, såg och kvarn, Siggebohyttans bergsmansgård och Stripa gruva). Inga revideringar eller nya beslut om byggnadsminnen är fattade efter att översiktsplanen antogs.

Länsstyrelsen uppger i sitt planeringsunderlag en positiv syn på att kommunen arbetar med att ta fram ett kulturmiljöprogram. Vidare anger Länsstyrelsen att det är önskvärt att programmet, förutom att ange hur kulturvärden ska tas till vara i kommunens plan- och byggprocesser, tydligt redovisar hur kulturmiljövårdens riksintressen ska tillgodoses samt hur hänsyn ska tas till bebyggelse och andra miljöer som skyddas enligt kulturmiljölagen.

Bedömning: Påverkar inte översiktsplanens aktualitet i nuläget. Under 2023 inleddes ett arbete med framtagande av en kulturmiljöinventering, vilket är en del i ett större arbete med framtagande av ett kulturmiljöprogram. När det är dags att ta fram en ny översiktsplan kommer kulturmiljöprogrammen, tillsammans med underlaget för Kulturvägar med mera, vara viktiga underlag för att uppdatera ställningstaganden kopplat till kulturmiljöer.

4.6.6 Bostadsförsörjning

Det är kommunen som har det övergripande ansvaret för bostadsförsörjning, enligt lag 2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar. Syftet med den kommunala planeringen för bostadsförsörjningen är att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder. Enligt bostadsförsörjningslagen ska kommunen planera för bostadsförsörjningen med hjälp av riktlinjer, som ska antas av kommunfullmäktige varje mandatperiod. Planeringen ska bidra till att ändamålsenliga åtgärder förbereds och genomförs. Den 28 april 2022 beslutade riksdagen om en förändring i lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar, som gäller från och med den 1 oktober 2022. Förändringen innebär att den analys som ska ligga till grund för kommunernas riktlinjer för bostadsförsörjning ska ha en tydligare inriktning mot bostadsbristen i den egna kommunen. Kommunerna ska bland annat analysera vilka bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden.

Riktlinjerna för bostadsförsörjningen ska vara ett underlag till översiktsplaneringen. Av översiktsplanen ska det framgå hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder. Det är viktigt att riktlinjernas koppling till den övergripande strategiska planeringen och översiktsplaneringen i kommunerna är stark för att kommunen ska kunna genomföra sina bostadspolitiska intentioner och nå kommunens bostadspolitiska mål.

Bedömning: Påverkar eventuellt översiktsplanens aktualitet. Under 2023 har kommunen påbörjat ett arbete med att ta fram nya riktlinjer för bostadsförsörjningen som även beaktar de nya lagkraven från 2022. När de nya riktlinjerna för kommunens bostadsförsörjning är antagna, blir det ett viktigt planeringsunderlag att hantera i dels det kontinuerliga arbetet med översiktsplanering, dels i samband med ett framtida framtagande av en ny översiktsplan.

4.6.7 Social hållbarhet

I enlighet med 2 kap. PBL ska planläggning främja en från social synpunkt god livsmiljö som är tillgänglig och användbar för alla samhällsgrupper. Detta utgör ett allmänt intresse och förutsätter en planering som utgår från människan och en social hållbar utveckling och berör flertalet mål inom ramen för Agenda 2030.

Planeringen ska, enligt 1 kap 1 § PBL, främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en god och långsiktigt hållbar livsmiljö. Mänskliga rättigheter, folkhälsa, jämställdhet, integration, barnperspektiv, trygghet och tillgänglighet är exempel på sociala perspektiv som utgör en grund för en god översiktsplanering. För att integrera dessa perspektiv i utformningen av översiktsplanen är det avgörande att de lyfts

tidigt i planprocessen där representanter från de olika perspektiven ges möjlighet att delta och bidra med synpunkter.

Bedömning: Påverkar eventuellt översiktsplanens aktualitet. Kommunen har i den regionala avsiktsförklaringen för Agenda 2030, angivit en ambition om att implementera Agenda 2030 i styrmodellen med övergripande och horisontella mål samt få in hållbarhetsarbetet i budgetprocessen. I och med avsiktsförklaringen blir det viktigt att på ett tydligare sätt än tidigare, arbeta in Agenda 2030, tillsammans med flertalet andra sociala hållbarhetsperspektiv i översiktsplanen när det är dags att ta fram en ny.

4.6.8 Infrastruktur och kollektivtrafik

En ny nationell plan för åren 2022–2033 har arbetats fram av Trafikverket. I Lindesbergs kommun är ombyggnationen av Frövi bangård det enda objektet som är upplaget i nationell plan. Tiden för genomförandet av objektet är föreslaget för byggstart under senare delen av planperioden som sträcker sig fram till år 2029.

I avsnittet *Länsplan för regional infrastruktur* längre upp i dokument, under rubriken *Nationella och regionala mål, planer och program*, framgår vilka infrastruktursatsningar som prioriteras under planperioden 2022–2033.

Bedömning: Påverkar inte översiktsplanens aktualitet då investeringarna ligger i linje med inriktningen i översiktsplanen. Det är dock av yttersta vikt att ombyggnationen av Frövi bangård genomförs som senast inom angiven planperiod då bangården har avgörande betydelse för Frövi tätorts utveckling av bland annat näringslivet.

5. Länsstyrelsens bedömning av granskningsyttrandets aktualitet

Länsstyrelsen menar att de synpunkter som myndigheten framfört i granskningsyttrandet för Lindesbergs kommuns översiktsplan generellt kvarstår i den mån föreslagen markanvändning inte redan är genomförd eller där antagandehandlingar justerats jämfört med utställningshandlingen.

Vidare menar Länsstyrelsen att översiktsplanen bör uppdateras enligt ny lagstiftning och statliga och mellankommunala intressen. Länsstyrelsen uppmärksammar även behovet av att kommunen aktivt tar ställning till befintliga fördjupningar och tillägg.

I granskningsyttrandet för översiktsplanen framför Länsstyrelsen behov av förtydligande gällande skydd av Natura 2000-områden. En verksamhets påverkan på ett Natura 2000-område är av betydelse oavsett var den är belägen i förhållande till Natura 2000-området. Översiktsplanen har justerats enligt Länsstyrelsens framförda synpunkter.

Länsstyrelsen framför också förslag till justeringar av ställningstaganden för översvämning utifrån motiveringen att underlaget i översvämningsskarteringarna utgör för låg risknivå eftersom de är klimatanpassade. Översiktsplanen har justerats enligt Länsstyrelsens synpunkt efter granskningen.

Länsstyrelsen har också synpunkter på att stora utbyggnadsområden föreslås på jordbruksmark och att bedömningarna för att motivera bebyggelseområdena som samhällsviktigt intresse är otillräckliga. Kommunen har som ett led i att avhjälpa detta tagit fram en vägledning för bedömning av brukningsvärd jordbruksmark som kan användas vid planläggning och lovgivning.

Bedömning: Länsstyrelsens granskningsyttrande bedöms inte påverka översiktsplanens aktualitet.

6. Genomgång av dokumenten

I detta avsnitt görs en genomgång av de dokument som ingår i granskningen för planeringsstrategin. I slutet av avsnittet åskådliggörs respektive dokumentets bedömda aktualitet i en sammanfattande tabell.

6.1 Översiktsplan för Lindesbergs kommun

Lindesbergs kommuns översiktsplan antogs 2019. Översiktsplanens utvecklingsstrategi anger den övergripande utvecklingsinriktningen för kommunen och ligger till grund för bland annat mark- och vattenanvändningen. Den övergripande utvecklingsstrategin (utvecklingsinriktningen) som anges i planen kan sammanfattas i följande punkter:

- Samhällsutvecklingen inom kommunen koncentreras till fem utvecklingsområden, där Lindesberg och Frövi betraktas som bebyggelsekärnor av regional och/eller kommunal betydelse. Guldsmedshyttan-Storå, Vedeväg, och Fellingsbro betraktas som bebyggelsekärnor med lokal betydelse, dvs tätorter som är viktiga för sin byggd.
- Utanför utvecklingsområdena ska ny bebyggelse främst tillkomma mellan utvecklingsområdena, i ett stråk längs Arbogaån, och inom eller i anslutning till befintliga byar samt övriga bebyggelsekoncentrationer.
- Utanför ovan nämnda områden ska utvecklingen främst fokusera på rekreation, turism och andra natur- och upplevelsevärden.
- Resecentrum i Guldsmedshyttan, Storå, Lindesberg, Frövi och Fellingsbro utgör viktiga befintliga noder för transporter. Dessa är viktiga knutpunkter för kommunikationer inom kommunen, främst för kollektivtrafiken.
Vedeväg utgör en framtida nod för transporter, där kommunen ska verka för ett nytt resecentrum och tågstopp. Kommunen ska även verka för ett tågstopp i Fellingsbro.
- Riksvägarna 50 och 68, länsvägarna 249, 757, 769, 831, 846, 847, 850, 851 och 871 samt europavägarna E18/E20 utgör viktiga transportsamband som fyller viktiga funktioner för att skapa och upprätthålla goda kommunikationer inom, till och från kommunen.
Även järnvägarna Mälarbanan, Bergslagsbanan samt Godsstråket genom Bergslagen, utgör viktiga transportsamband i kommunen såväl som på regional och nationell nivå. Investeringar i transportinfrastrukturen ska främst prioriteras till de utpekade transportsambanden.
- Kraftledningarna som tillhör stamnätet har särskilt stor betydelse för den tekniska försörjningen.
- Sex stycken natur- och rekreationsområden anges som särskilt värdefulla: Kloten, Kindla, Varingen, Råsvalen-Lindesjön, Ölsjöbadet samt Getapulien-Grönbo.
Bergslagsleden och Tre sjöars väg anges som gröna samband med stor betydelse för bl.a. rekreation, friluftsliv och besöksnäring, då de inrymmer flera natur- och kulturvärden. Utveckling inom dessa områden ska i huvudsak syfta till att förstärka och vidareutveckla dessa värden.

Planens utvecklingsinriktning konkretiseras i beskrivande ställningstaganden och kartor som anger mark- och vattenanvändningen, dvs hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. I text och karta framgår ny eller förändrad markanvändning. Översiktsplanen är i första hand fokuserad på tätorterna vilket är naturligt eftersom konkurrensen om marken är som störst där.

Plankartorna i översiktsplanen redovisas på en mycket grov skalnivå, och markanvändningens indelning är begränsad till ett fåtal användningar. Detta gör tolkningen av vägledning svår i områden med flera markanvändningsanspråk, exempelvis tätorter. Vidare är det svårt att särskilja snarlika inriktningar i markanvändning och vilken avsikten egentligen är med utvecklingen av ett specifikt område. Till exempel finns områden utpekade för verksamheter där är det inte alltid är givet om avsikten är icke störande verksamheter eller industri med störande omgivningspåverkan. Vidare är beskrivningarna av respektive markanvändningsområde kortfattade och ger grund vägledning för områdets utvecklingsinriktning.

Bedömning: Den övergripande utvecklingsinriktningen som anges i översiktsplanen bedöms i huvudsak aktuell och ger vägledning för kommunens utveckling. Utvecklingsinriktningen konkretiseras i ställningstaganden och kartsikt för olika markanvändning som i huvudsak bedöms aktuella. Det finns dock behov av att tydliggöra, fördjupa och motivera en del ställningstaganden och utpekad markanvändning i översiktsplanens texter och karta.

6.1.1 Nya och pågående underlag och arbeten efter översiktsplanens antagande

Efter att översiktsplanen har antagits har det tillkommit eller skett förändringar i kommunens underlag och strategiska inriktningar. Nedan följer en lista på förändrade inriktningar:

- Ny risk och sårbarhetsanalys (2023)
- Nulägesanalys över dagvattensituationen i Lindesbergs tätort (2023)
- Befolkningsprognos (2023)
- Avfallsplan 2022–2026. (2022)
- Riktlinjer för exploateringsavtal (2019)
- Riktlinjer för markanvisning (2019)

Bedömning: Dessa tillkommande underlag verkar i linje med översiktsplanen och bidrar till att en kontinuerlig översiktsplanering bedrivs. Ovan nämnda dokument bedöms inte påverka översiktsplanens aktualitet.

6.2 Fördjupning av översiktsplanen för Frövi

2018 antogs Fördjupningen av översiktsplanen (FÖP) för Frövi tätort. Även om planen blev antagen innan översiktsplanen bedöms dokumenten vara samstämmiga. I översiktsplanens utvecklingsstrategi anges Frövi som ett av kommunens viktigast utvecklingsområden där samhällsutvecklingen i kommunens bör koncentreras för att uppnå en långsiktigt hållbar samhällsutveckling. I FÖP:en för Frövi konkretiseras hur utvecklingen av orten möjliggörs genom att peka ut ytor för bostads- och verksamhetsområden, lokalisering av värdefulla tätortsnära grönområden, lämplig utvidgning av industrimark samt utveckling av de centrala delarna i anslutning till Frövi station.

I FÖP:en anges en vision för Frövi: Frövi är den växande orten med det stora hjärtat, vackert belägen vid sjön Väringen. Frövi har ett strategiskt läge som innebär stora möjligheter för såväl godstransporter som hållbart resande, i alla väderstreck. Du når både storstadens puls och oslagbara naturupplevelser inom 15 minuters restid.

Med tydlig inriktning mot hållbar utveckling är Frövi ett självklart val när det gäller verksamhetsetableringar och bosättning. Här utvecklas företag och familjer växer.

Målen som planen anger:

- Genom förtätningsprojekt ska centrum och stationsnära boende skapas i tätorten och ner mot Väringen.
- De nya bostadsområdena ska anslutas till befintlig bebyggelse och infrastruktur. Gång- och cykelvägar ska anpassas med en centralt belägen passage.
- Kommunen ska ha en god mark- och planberedskap för företagsetableringar och för villatomter.
- Utveckla grönområden, parker och lekplatser i Frövi genom upprustning och koppla samman dessa med trevliga gångstråk, tillgängligheten för alla ska prioriteras.

Sedan FÖP:en för Frövi togs fram har det hänt mycket i Frövi. Det är lätt att konstatera att FÖP:en håller på att genomföras. Ett flertal detaljplaner för såväl bostäder, verksamhetsmark, industri och infrastruktur har tagits fram eller är under framtagande. Ett utvecklingsprogram för Frövi strandpromenad togs fram 2023 och det pågår diskussioner om fortsatt planering av grönstrukturen i Frövi. Befintliga och nya företag satsar i Frövi, vilket innebär en stor utökning av arbetsplatser i närtid. För en liten ort som Frövi innebär stora etableringar en omvälvande förändring i många led när arbetstillfällena ställer krav på pendlingsmöjligheter, producenter behöver kunna transportera sina varor och ta emot inköp, efterfrågan på bostäder förväntas öka, vilket kan generera inflytt till orten. En växande ortsbefolkning kan komma att efterfråga offentlig- och kommersiell service i högre utsträckning än idag.

För att synkronisera alla pågående och kommande arbeten som sker i Frövi just nu har kommunen tagit initiativ till en gemensam kraftsamling som går under namnet Task Force Frövi. Kommun, region, civilsamhälle och näringsliv samverkar verksamhetsövergripande och i fokusgrupper för att tillvarata kraften som finns i Frövi. Parallellt sker samverkan med forskningsinstitutet RISE som genomför en nulägesanalys av Frövi idag och ortens möjligheter framåt.

Bedömning: FÖP Frövi betraktas som aktuell. I och med den snabba utvecklingen som sker i Frövi kan dock planen ganska snabbt bli inaktuell. I det kontinuerliga översiktsplanarbetet behöver FÖP Frövi utvärderas regelbundet och vid behov ersättas av en ny FÖP, alternativt omarbetas i en ny kommunövergripande översiktsplan.

6.3 Områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS-områden)

En plan för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) antogs i november 2019, strax efter att översiktsplanen antogs. Tidshorizonten för LIS-planen stärker sig till år 2030. Syftet med LIS-planen är att peka ut lämpliga områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen. Utpekade områden är vägledande vid efterföljande prövning i det enskilda fallet, dvs. de kan utgöra ett särskilt skäl vid bedömningen av om ett upphävande av eller en dispens från strandskyddet avser ett område som uppfyller kriterierna i 7 kap. 18 e § MB. Planen omfattar 30 LIS-områden kring 14 sjöar och vattendrag. Dessa är Arbogaån, Björkasjön, Borsån, Långvattnet, Norrsjön, Oppäsen, Råsvalen, Stora Kloten, Stora Lindesjön, Sörsjön, Usken, Vedevågssjön, Väringen och Ölsjön.

Ställningstagandena för landsbygdsutveckling i strandnära lägen kan sammanfattas i punkterna nedan:

- LIS-områdena möjliggör landsbygdsutveckling i flera landsbygdsområden utan att strandskyddets syften behöver åsidosättas.

- Inom områdena kan nya bostäder byggas samt nya och befintliga verksamheter för friluftslivet och turismen utvecklas, vilket kan bidra till att långsiktigt upprätthålla serviceunderlaget och ge positiva sysselsättningseffekter på landsbygden i kommunen och i angränsande kommuner.

Bedömning: LIS-planen i sin helhet bedöms vara aktuell och ge ett tillräckligt stöd för planering inom utpekade LIS-områden. Eftersom planens utpekade områden består av privatägd mark till absoluta majoritet, är det en förutsättning att markägarna själva tar initiativ till utveckling i enlighet med planen för att den ska bli genomförd.

6.4 Bostadsförsörjningsprogram Lindesbergs kommun

Lagen om kommuners bostadsförsörjningsansvar ändrades 1 oktober 2022 i syfte att förbättra förutsättningarna för uppföljning av bostadspolitiska mål för bostadsmarknaden och för kommunernas planering av bostadsförsörjningen. Sedan tidigare gäller att alla kommuner ska planera för bostadsförsörjningen i den egna kommunen utifrån en analys baserad på demografisk utveckling och marknadsförutsättningar. Riktlinjerna ska innehålla målen för bostadsbyggandet och utvecklingen av beståndet samt insatser som svarar mot uppsatta mål. Riktlinjer för bostadsförsörjningen ska antas av kommunfullmäktige minst en gång varje mandatperiod. Om förutsättningarna förändras kan det behöva ske oftare än så. Det nya i lagen är att uppgifterna i riktlinjerna ska grundas på en analys av vilka bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden.

Från 1 april 2020 framgår av första punkten i PBL 3 kap. 5 § att det av översiktsplanen ska framgå hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder. Riktlinjerna för bostadsförsörjningen ska således fungera som underlag för översiktsplaneringen.

Bedömning: År 2020 antogs nu gällande riktlinjer för bostadsförsörjning i Lindesbergs kommun. Eftersom riktlinjerna är framtagna efter att översiktsplanen antogs finns viss diskrepans mellan dokumenten, men inte i sådan utsträckning att översiktsplanens aktualitet bedöms påverkad.

Under 2023 har ett arbete med att ta fram nya riktlinjer för bostadsförsörjningen påbörjats. Bedömningen är att riktlinjerna kan vara klara 2024. Arbetet sker parallellt med framtagandet av FÖP Lindesberg, vilket gör att riktlinjerna fungerar som stöd för FÖP:en. Resultatet av riktlinjerna behöver tas om hand i det kontinuerliga översiktsplanearbetet.

6.5 Sammanfattning av dokumentens bedömda aktualitet

Dokument	Hänt sedan antagande	Aktuell?	Motivering	Behov av revidering
Översiktsplan (2019)	Förändring av Plan och bygglagen och Miljöbalken	Ja	Planens övergripande strategier bedöms aktuella och ger visst stöd i planeringen. Det finns dock bitvis stort tolkningsutrymme som gör ställningstaganden och strategier svåra att tillämpa Tillhörande planeringsunderlag	Planen bedöms i sin helhet aktuell. Det pågår arbete med en FÖP för Lindesbergs tätort. Eftersom de största markanspråken rör centralorten kommer en ny FÖP bli ett värdefullt tillskott för

	<p>Nya nationella och regionala mål</p> <p>Förändringar av riksintressen och allmänna intressen</p> <p>Nya planeringsunderlag</p>		<p>behöver kontinuerligt hållas uppdaterat. Planen är ej digital vilket försvårar användningen.</p>	<p>att översiktsplanen som helhet ska tydliggöras.</p> <p>Arbete pågår och planeras med många strategiska planeringsunderlag som, när de är antagna, behöver tas om hand i arbetet med en ny översiktsplan. När en ny översiktsplan ska tas fram behöver de ändringar som skett i lagstiftning samt nationella, regionala och lokala mål, planer och program, tas om hand.</p>
<p>FÖP Frövi tätort (2018)</p>	<p>Förändring av Plan och bygglagen och Miljöbalken</p> <p>Nya nationella och regionala mål</p> <p>Förändringar av riksintressen och allmänna intressen</p> <p>Nya planeringsunderlag</p>	<p>Ja</p>	<p>Planen är samstämmig med översiktsplanen. Planens vision och mål är relevanta och ligger i linje med översiktsplanen. De övergripande strategierna för planen bedöms aktuella och ger stöd i planeringen. Tillhörande planeringsunderlag behöver kontinuerligt hållas uppdaterat.</p>	<p>Planen bedöms i huvudsak aktuell. I och med den snabba utvecklingen som sker i Frövi finns det risk att FÖP:en ganska snabbt kan bli inaktuell. Det är viktigt att det kontinuerliga översiktsplanarbetet följer utvecklingen och i god tid initierar nödvändiga planarbeten (ny översiktsplan, ny FÖP eller annan typ av plan) för att säkra den långsiktiga planeringsutvecklingen.</p>

LIS-plan (2019)	Förändring av Plan och bygglagen och Miljöbalken Nya nationella och regionala mål Förändringar av riksintressen och allmänna intressen Nya planeringsunderlag Ev ny strandskydds-lagstiftning på gång	Ja	De övergripande strategierna för planen bedöms aktuella och ger stöd i planeringen. Utpekade områden bedöms i huvudsak aktuella.	Tidigare påbörjat arbete med ny lagstiftning för strandskydd är avstannat, men utvecklingen i frågan behöver följas för att planen fortsatt ska vara aktuell.
Riktlinjer för Bostadsförsörjning (2020)	Ändring av lagen om kommuners bostadsförsörjningsansvar	Ja	Gällande riktlinjer är framtagna innan lagändringen genomfördes och omfattas av övergångsbestämmelser.	Nya riktlinjer för bostadsförsörjning pågår och beräknas antas inom gällande mandatperiod.

DEL 2. Uppföljning av användbarhet och tillämpning

7. Uppföljning användbarhet och tillämpning

För att följa upp hur dokumenten för denna genomgång används och tillämpas har en enkätstudie genomförts. Under perioden 13–24 november 2023 fanns en enkät tillgänglig för kommunens förvaltningar och kommunala bolag att besvara. Totalt inkom 55 enkätsvar. Flest svar kom från tjänstepersoner med tillhörighet på Samhällsbyggnadsförvaltningen, 52 %, följt av tjänstepersoner på Tekniska förvaltningen; 17%. Det är inte så förvånande att svarsfrekvensen från dessa förvaltningar är högst eftersom de är de förvaltningar som arbetar närmast frågor som rör översiktsplanering. Det är positivt att flera förvaltningar på kommunen har svarat på enkäten, även om antalet svar är litet. På totalen kan svarsunderlaget bedömas som tillräcklig för att ge indikationer på hur översiktsplanen används, tolkas och tillämpas samt vilka utvecklingsbehov som bedöms föreligga. De viktigaste slutsatserna som kan dras av enkätsvaren sammanfattas i punktlistan nedan. I bilaga 3 finns en mer omfattande sammanställning av enkätresultatet.

- Översiktsplanen är relativt okänd. Endast 17 respondenter (31 %) svarar att de känner till översiktsplanen väl eller mycket väl, medan 13 respondenter (24 %) inte känner till översiktsplanen alls.
- De som anser sig känna till översiktsplanen väl eller mycket väl är de mest frekventa användarna av översiktsplanen.

- Av de som uppger sig använda översiktsplanen anger de flesta att de både använder översiktsplanens textdokument och översiktsplanens kartskikt via kommunens interna webbkarta. Både textdokumentet och kartfunktionerna bedöms behöva utvecklas, dels med tydligare och mer underbyggda ställningstagande, dels genom att tillgängliggöras digitalt vilket underlättar användningen och gör planen sökbar.
- När det gäller bedömningen om hur god vägledning översiktsplanen ger för kommunens utveckling är svaren delvis svårtolkade. Förvånansvärt många (13 %) som bedömer att de har liten kännedom om översiktsplanen bedömer att planen ger god vägledning för kommunens utveckling, medan en betydande andel (13 %) som uppger sig känna till översiktsplanen väl upplever att planen ger liten vägledning för kommunens utveckling. Det finns också en grupp (15 %) som både uppger att de känner till planen väl och bedömer att den ger god vägledning för kommunens utveckling.
- På frågan om översiktsplanen används som underlag för prioritering av uppdrag i verksamhetsplaneringen är svaren spridda. 39 % vet ej. 24 % svarar *Nej* alternativt *Nej, men borde kanske*. 26 % svarar *Delvis* eller *Ja*.
- Några fritextsvar indikerar att översiktsplanen inte används i den utsträckningen den borde samt att den är svår att förstå på grund av otydliga, felaktiga eller motstridiga eller otillräckliga ställningstaganden. Det framförs också brister i mål, visioner och argumentation för olika inriktningar i planen.

Sammantaget indikerar enkätsvaren att det finns en hel del behov av att tydliggöra översiktsplanens innehåll, göra den mer känd och att utveckla den till ett användbart och lättillgängligt redskap brett i kommunorganisationen. Eftersom en översiktsplan inte är juridiskt bindande får den sin tyngd utifrån sin förankring. En översiktsplan som är väl förankrad och integrerad i det dagliga arbetet innebär i förlängningen att översiktsplaneringen pågår kontinuerligt och att kommunen arbetar i riktning mot en långsiktig hållbar utveckling.

DEL 3. Uppföljning av inriktning och utveckling

8. Uppföljning inriktning och utveckling

Sedan översiktsplanen antogs har 16 detaljplaner antagits. För att utvärdera hur väl översiktsplanens intentioner har efterföljts sedan den antogs har en övergripande genomlysning gjorts av de detaljplaner som fått laga kraft under perioden från att översiktsplanen togs fram till och med årsskiftet 2023/2024. I tabellen nedan framgår resultatet.

Detaljplan, laga kraft efter översiktsplanens antagande	Syfte med planen	Överensstämmelse med översiktsplanen
Detaljplan för del av Guldsmedshyttan 4:42 m.fl.	Torg, parkering mm.	Ja.

Detaljplan för Bågaren 13 m.fl.	Vårdcentral och bostäder.	Ja, förtätning och ändrad markanvändning i Lindesbergs tätort.
Detaljplan för Rådhuskvarteret 5 m.fl.	Bostäder, kontor.	Ja, förtätning och ändrad markanvändning i Lindesbergs tätort.
Detaljplan för Dalkarlslyttan 2:1 (Svarttjärnsvägen)	Bostäder	Delvis. Detaljplanen meder bostadsbebyggelse i närheten av Lindesbergs tätort, vilket överensstämmer med strategin om att stärka bebyggelsekärnan. Planområdet är dock lokaliserat i ett läge som översiktsplanen pekar ut som landsbygd, där ny bostadsbebyggelse visserligen tillåts tillkomma, men det är inte helt givet att utformning och bostadstyp överensstämmer med avsikten i översiktsplanen.
Detaljplan för Hästen 12 m.fl. (Kristinaskolan)	Bostäder.	Ja, förtätning och ändrad markanvändning i Lindesberg tätort.
Detaljplan för Torp 17:1	Bostäder.	Ja, förtätning och ändrad markanvändning i Frövi tätort.
Detaljplan för del av Lindesby 1:13 m.fl.	Bostäder, förskola.	Ja, planläggning av utpekade utvecklingsområde för bostäder i Lindesbergs tätort.
Detaljplan för del av Mariedal 1:1 m.fl. (etapp 1, norra verksamhetsområdet)	Verksamheter.	Ja, utpekade område för verksamheter och industri i Frövi.
Detaljplan för Lindeslyttan 2:15 m.fl. (Staffettgatan)	Padel	Tveksamt. Detaljplanen medger markanvändning idrott och verksamheter. Idrott kan inte bedömas som förenligt med översiktsplanens intention för norra industriområdet som har inriktningen industri och verksamhetsmark.
Detaljplan för del av Tredingen 1:1 m.fl	Bryggor	Ja.
Detaljplan för del av Rockhammar 1:3 etapp 1	Lager	Ja. Detaljplanen är uppförd inom område som i översiktsplanen är utpekade för industri och verksamheter i Rockhammar.
Detaljplan för del av Mariedal 1:1 (Ny kontorsbyggnad)	Kontor	Ja. Detaljplanen är uppförd inom område som i FÖP Frövi är utpekade för industri och verksamheter i Frövi.
Detaljplan för Stadsskogen 2:11 m.fl. (Stadsskogsskolan)	Bostäder för äldre	Ja, förtätning och ändrad markanvändning i Lindesbergs tätort.
Detaljplan för Brodalen 2:6 m.fl (Hemköp)	Handel, parkering	Ja.
Detaljplan för Lindesby 1:11 m.fl. Charlottenlund	Handel, verksamheter	Ja, förtätning och delvis ändrad markanvändning i Lindesbergs tätort.

Detaljplan för del av Torp 1:127 (Sjövallen)	Bostäder, park	Ja. Detaljplanen är uppförd på i FÖP:en angiven plats för bostadsändamål i Frövi tätort.
--	----------------	--

Utifrån ovan sammanställning av genomförda detaljplaner kan konstateras att den absoluta majoriteten är genomförda i linje med intentionerna i översiktsplan/FÖP vad gäller såväl strategisk inriktning om att ny bebyggelse främst ska tillkomma i utpekade utvecklingsområden, som att utpekad markanvändning efterföljs.

När det kommer till pågående detaljplaner kan konstateras att även dem är koncentrerade till kommunens två största utvecklingsområden; Lindeberg och Frövi. Samtliga pågående planer följer intentionen som anges i översiktsplan/FÖP, se sammanställning nedan.

Detaljplan, pågående	Syfte med planen	Överensstämmelse med översiktsplan
Detaljplan för fritidsbyn	Idrott, natur, besöksverksamhet	Ja, förtätning och delvis ändrad markanvändning i Lindesbergs tätort.
Detaljplan för Bågen (Libo)	Bostäder	Ja, förtätning och delvis ändrad markanvändning i Lindesbergs tätort.
Detaljplan för Hagaberg 11:7 m.fl. (framtidens stadsdel, etapp 1)	Bostäder	Ja, förtätning och delvis ändrad markanvändning i Lindesbergs tätort.
Detaljplan för Hermanstorp 2:1	Bostäder	Ja, förtätning och delvis ändrad markanvändning i Lindesbergs tätort.
Detaljplan för del av Mariedal 1:1 m. fl (Etapp 2a, norra verksamhetsområdet.)	Verksamheter	Ja, utpekat område för verksamheter och industri i Frövi.
Detaljplan för del av Dalkarlslyttan 1:1 m.fl.	Bostäder	Ja, förtätning och delvis ändrad markanvändning i Lindesbergs tätort.
Detaljplan för del av Mariedal 1:1 (Etapp 2b, norra verksamhetsområdet)	Verksamheter	Ja, utpekat område för verksamheter och industri i Frövi.
Detaljplan för Torp 12:6	Komplementbyggnad	Ja, förtätning och delvis ändrad markanvändning i Frövi tätort.

I denna utvärdering görs ingen uppföljning av var förhandsbesked och bygglov har beviljats och huruvida de överensstämmer med översiktsplanens eller ej. Det är en ambition på sikt följa upp dessa uppgifter.

DEL 4. Sammanfattande bedömning och fortsatt översiktsplanearbete

I denna del av planeringsstrategin görs en sammanfattad bedömning av översiktsplanens aktualitet samt vilka arbeten som bör prioriteras framgent med hänsyn till ovan genomgång.

9. Sammanfattande bedömning av översiktsplanens aktualitet

Bedömningen i denna planeringsstrategi är att **översiktsplanen tillsammans med övriga dokument som ingår i granskningen, i sin helhet bedöms aktuella**. Utifrån genomgången ovan framgår dock behov av en ny kommunövergripande översiktsplan på några års sikt. Innan det är läge att påbörja arbetet med en ny översiktsplan finns behov av att pågående planeringsunderlag färdigställs och antas, samt att planeringsunderlag inom vissa tematiska områden tas fram, då de utgör värdefulla ställningstaganden och underlag att arbeta in i en ny översiktsplan.

En ny översiktsplan behöver förhålla sig till uppdaterad lagstiftning samt nationella, regionala och lokala mål i enlighet med redogörelsen ovan. En ny översiktsplan behöver också innehålla tydligare ställningstaganden som ökar tolkningsbarheten och ger ett tydligare stöd för efterföljande planering. Översiktsplanen behöver tydligare identifiera följduppdrag i form av fortsatt utredningsarbete eller planeringsunderlag för att bli ett bättre underlag för resurs- och budgetprioritering. Dessutom behöver en ny översiktsplan tas fram digitalt enligt Boverkets nationella översiktsplanmodell (ÖP-modellen) och därigenom bli mer lättillgänglig, överblickbar och användbar.

10. Prioriteringar för fortsatt översiktsplanearbete

10.1 Pågående arbeten under mandatperioden av betydelse för översiktsplanens aktualitet

Det finns ett antal pågående arbeten av betydelse för översiktsplanens fortsatta aktualitet som är prioriterade att de blir färdigställda och antagna under innevarande mandatperiod, se punktlistan nedan. Dessa arbeten bedöms sammantaget verka i linje med översiktsplanens intentioner och bidra till att en kontinuerlig översiktsplanering bedrivs.

- Översiktsplanen lutar sig mot en kommunvision från 2016 som angav en framtidsbild av hur kommunen skulle uppfattas år 2025. I Översiktsplanen, som har en planeringshorisont till år 2030, förs resonemang om att visionen och målsättningarna har ett långsiktigt perspektiv och bedöms vara tillämpbara på översiktsplanen och dess planeringshorisont. Det är framför allt fyra av visionens mål som lyfts fram i översiktsplanerna: *"I Lindesbergs kommun finns ett kultur- och föreningsliv för alla"*, *"Lindesbergs kommun är attraktiv för invånare, turister och andra besökare"*, *"Lindesbergs kommun har en hållbar ekologisk utveckling"* samt *"Lindesbergs kommun är attraktiv för nya och befintliga företag"*. Under arbetet med denna planeringsstrategi finns ett pågående uppdrag att ta fram en ny kommunvision med långsiktigt utvecklingsmål för kommunen. I och med att arbetet inte är klart är det svårt att avgöra hur översiktsplanen påverkas. Det är dock viktigt att kommunens långsiktiga vision går hand i hand med översiktsplanen, något som behöver tas om hand, dels inom det kontinuerliga arbetet med översiktsplanering, dels i samband med ett framtida framtagande av en ny översiktsplan.
- Fördjupning av översiktsplanen för Lindesbergs tätort pågår. Ambitionen är att planen ska verka i linje med de övergripande utvecklingsinriktning som anges i översiktsplanen, men att ställningstaganden om markanvändning kompletteras och tydliggörs.
- Riktlinjer för bostadsförsörjning pågår. Översiktsplanen anger idag inga mål om befolkningsutveckling eller planeringsvolymmer att ta höjd för i planeringen av markanvändningen. De nya riktlinjerna för bostadsförsörjning förväntas utgöra ett sådant underlag som framgent i så fall behöver tas om hand i kontinuerlig översiktsplanering och revidering av översiktsplanen.

- Vindbruksplan pågår.
- Markstrategi pågår.
- Trafikutredning Frövi tätort med åtgärdsförslag, pågår.
- Revidering av parkeringsutredning Lindesbergs tätort, pågår.
- Kulturmiljöprogram pågår. Under 2023 genomförs en inventering av kulturmiljöer som en första etapp av kulturmiljöprogrammet.
- Ett flertal planer inom vattenområdet är under framtagande eller i planering:
 - Dagvattenstrategi (pågår)
 - Vattentjänstplan (pågår)
 - Utbyggnadsplan för VA (pågår)
 - Brand- och släckvattenplan (planeras)
 - Översvämningsplan (planeras)
 - Skyfallsplan (planeras)
 - Grön/blåstrukturplan (planeras)

10.2 Prioriterade uppdrag att initiera kommande mandatperiod för att fortsatt hålla översiktsplanen aktuell

När flertalet av pågående planeringsunderlag är klara, tas de lämpligen om hand i arbete med en ny kommunövergripande översiktsplan. Utöver de arbeten som redan pågår finns behov av att jobba vidare med ett flertal strategiska styrdokument, planeringsinriktningar samt utveckling av en process för kontinuerlig översiktsplanering. Det är särskilt fyra tematiska områden som bedöms prioriterade att jobba vidare med för att hålla översiktsplanen aktuell och samtidigt underlätta för efterföljande planering, lovgivning, investeringar och beslut.:

- Grön- och blåstruktur
- Klimat, hållbarhet och areella näringar
- Infrastruktur, trafik och mobilitet
- Arkitektur och gestaltning

Planeringsstrategin tar inte ställning till form, omfattning eller budget för respektive tematiskt underlag. Det behöver tydliggöras i det fortsatta arbetet inom ramen för den kontinuerliga översiktsplaneringen och förankras politiskt genom beslut om uppdrag för varje enskilt projekt. Anledningen till att ovan listade tematiska underlag behöver prioriteras är att de underlättar i planering och beslutsfattande i hela samhällsbyggnadsprocessen. Underlagen skulle spara både tid och pengar, samtidigt som kvaliteten skulle öka. Så länge kommunen saknar tillräckliga planeringsunderlag inom dessa tematiska områden behöver konsultstöd anlitas i så gott som varje enskild detaljplan vilket både tar tid och kostar pengar. Bristen på övergripande planeringsunderlag innebär också att respektive tematiskt område fragmenteras, vilket innebär en överhängande risk att helhetsverkan går förlorad. Exempelvis kan befintliga värden i grönstruktur, ekosystemtjänster, eller gestaltning gå förlorade i onödan. Ett annat exempel är svårigheterna att prioritera och motivera investeringar i infrastruktur, grönstruktur, eller klimatåtgärder om det saknas en övergripande strategi.

För att dessa tematiska underlag ska kunna tas fram kan vissa befintliga uppdrag behöva omprioriteras. En årlig prioriteringsbedömning bör tas fram utifrån behov i förhållande till resurser och kompetens.

Utöver de tematiska planeringsunderlag som listats ovan finns behov av att utveckla processen för kontinuerlig översiktsplanering. I listan nedan finns en sammanställning av

prioriterat utvecklingsarbete som påbörjas innevarande mandatperiod och som behöver utvecklas kontinuerligt:

- En översiktsplan som är väl förankrad och integrerad i det dagliga arbetet innebär i förlängningen att översiktsplaneringen pågår kontinuerligt och att kommunen arbetar i riktning mot en långsiktig hållbar utveckling. Ett viktigt utvecklingsarbete är därför att systematiskt utvärdera och följa upp översiktsplanen.
- För att öka förståelsen och användningen av översiktsplanen ska arbetet med att göra översiktsplanen känd och förankrad i så väl politiska nämnder som i tjänstemannaorganisation, inklusive kommunala bolagen fortsätta. När det är dags att ta fram en ny översiktsplan behöver den ha en tydligare och mer lättanvänd struktur för att bli använd och enkel att applicera i det dagliga arbetet.
- Utvecklingsinriktningen och ställningstagandena i översiktsplanen behöver regelbundet stämmas av för att vara vägledande i kommunens årliga prioritering för planering, budget och genomförande. Under hösten 2023 har ett sådant arbete påbörjats. Det fortsatta arbetet behöver utveckla samverkansprocesser för att få en röd tråd i planeringen från översiktsplan till detaljplan vidare till bygglov och genomförande. Rutiner som tydliggör hur aktiviteter som listas i planeringsstrategin förankras och följs upp årligen i anslutning till mål- och budgetarbetet behöver tas fram.
- I februari 2023 fattade regeringen beslut om en ny bestämmelse i plan- och byggförordningen (PBF). Beslutet innebär att alla översiktsplaner som påbörjas efter den 31 december 2026 ska utformas så att uppgifterna i dem kan tillgängliggöras och behandlas digitalt. Kravet gäller även vid ändring av en plan som påbörjas efter detta datum. Redan beslutade planer och planer som påbörjats före 1:a januari 2027 omfattas inte av kravet.

I samband med framtagandet av fördjupning av översiktsplanen för Lindesbergs tätort och Vindbruksplan, tematiskt tillägg till översiktsplanen, sker en övergång till arbete med digital översiktsplan i enlighet med nationella standarden. På så sätt är kommunen väl rustad den dag en ny översiktsplan ska tas fram.

11. Rutin för framtagande av planeringsstrategi

Planeringsstrategin ska fortsatt arbetas fram efter varje ordinarie val. Senast 24 månader efter ordinarie val ska kommunfullmäktige ha fattat beslut om en planeringsstrategi, dvs 13 september 2028 nästa gång. Om en ny kommunövergripande översiktsplan tas fram behöver ingen planeringsstrategi tas fram den aktuella mandatperioden.

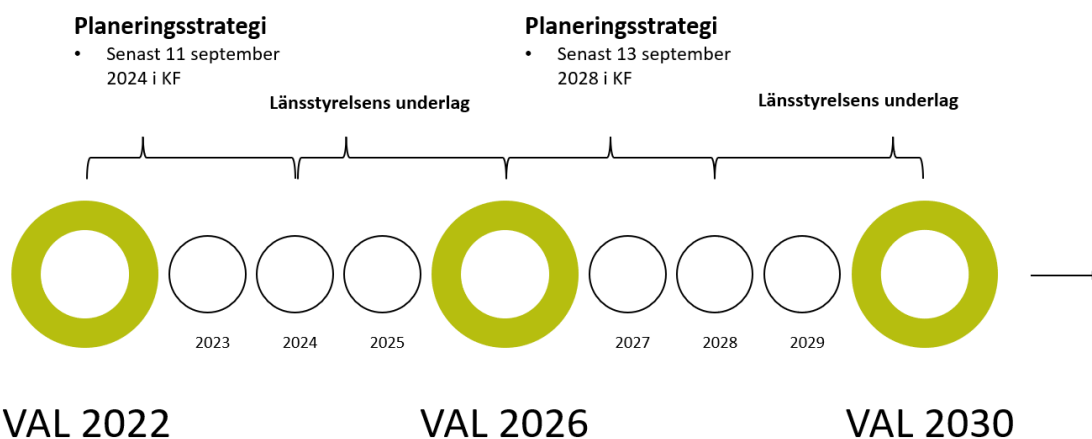

Illustration över processen för framtagande av planeringsstrategi.

Efter att planeringsstrategin beslutats i Kommunfullmäktige, bör innehållet och aktiviteterna som listas i planeringsstrategin tas om hand och prioriteras i berörda förvaltningars verksamhetsplaner. Planeringsstrategin blir på så vis ett centralt verktyg för att arbeta kontinuerligt med översiktsplanering, uppföljning och utvärdering.

Budgetprocesser ska sedan samordnas med planeringsprocess för att tydliggöra prioriteringar och genomförande av översiktsplanen. På så sätt följs aktiviteter som planeringsstrategin upp årligen i anslutning till att kommunens mål- och budgetarbete sker.

12. Bilagor

Bilaga 1: Underlag av betydelse för översiktsplanens aktualitet - Länsövergripande planeringsunderlag Örebro län

Bilaga 2: Länsstyrelsens underlag för Lindesbergs kommuns beslut om planeringsstrategi.

Bilaga 3: Uppföljning av översiktsplanen – Sammanställning av enkätresultat.